

ZAKON

O DOBROBITI ŽIVOTINJA

("Sl. glasnik RS", br. 41/2009)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se dobrobit životinja, prava, obaveze i odgovornosti pravnih i fizičkih lica, odnosno preduzetnika, za dobrobit životinja, postupanje sa životinjama i zaštita životinja od zlostavljanja, zaštita dobrobiti životinja pri lišavanju života, držanju, uzgoju, prometu, prevozu, klanju i sprovođenju oglada na životinjama, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu dobrobiti životinja.

Član 2

Dobrobit životinja, koja se uređuje ovim zakonom, odnosi se na životinje koje mogu da osete bol, patnju, strah i stres, i to naročito na:

- 1) životinje koje se koriste u proizvodne svrhe;
- 2) životinje koje se koriste u naučnoistraživačke, biomedicinske i obrazovne svrhe;
- 3) životinje koje se koriste za izložbe, takmičenja, priredbe i druge oblike javnog prikazivanja;
- 4) životinje za rad i službene životinje;
- 5) kućne ljubimce;
- 6) napuštene i izgubljene životinje;
- 7) divlje životinje u zatočeništvu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, dobrobit životinja, koja se uređuje ovim zakonom, ne odnosi se na divlje životinje u prirodnim staništima čija se zaštita, lov, korišćenje i raspolaganje uređuju posebnim propisima.

Član 3

Državni organi, naučnoistraživačke organizacije, ustanove u oblasti obrazovanja, veterine, poljoprivrede, zdravstva, informisanja, kulture, kao i druge ustanove i organizacije i pravna i fizička lica, odnosno preduzetnici, koji obavljaju delatnosti, odnosno poslove u vezi sa životinjama, dužni su da obezbeđuju, usmeravaju i podstiču jačanje svesti o značaju dobrobiti životinja.

Lica iz stava 1. ovog člana, organi jedinica lokalne samouprave, kao i građani i udruženja dužni su da brinu o životu i zaštiti zdravlja i dobrobiti životinja i međusobno sarađuju, koordiniraju i usklađuju donošenje i sprovođenje odluka u oblasti dobrobiti životinja.

Dužnost svakog građanina Republike Srbije jeste da spreči i prijavi ministarstvu nadležnom za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) ili ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove, sve oblike zlostavljanja životinja i ugrožavanja njihovog života, zdravlja i dobrobiti.

Republika Srbija ostvaruje saradnju u oblasti zaštite dobrobiti životinja sa drugim državama i međunarodnim organizacijama.

Član 4

Osnovna načela zaštite dobrobiti životinja jesu:

- 1) načelo univerzalnosti bola, koje podrazumeva da životinje mogu da osećaju bol, patnju, stres, strah i paniku, kao i obavezu čoveka da pored očuvanja vrste brine i o zaštiti života i dobrobiti svake jedinke;
- 2) načelo brige o životinjama, koje podrazumeva moralnu obavezu i dužnost čoveka da poštuje životinje i brine o životu i dobrobiti životinja čiji opstanak zavisi neposredno od njega;
- 3) načelo integralnosti, koje podrazumeva da državni organi i organi jedinica lokalne samouprave, u okviru svog delokruga, obezbeđuju integralnu zaštitu dobrobiti životinja sprovođenjem međusobno usaglašenih planova i programa;
- 4) načelo posvećivanja pažnje dobrobiti životinja, koje podrazumeva da se u svim aktivnostima koje se preduzimaju u oblasti poljoprivrede, stočarstva, veterinarstva, prometa, istraživanja, kao i u drugim oblastima koje se na direktan ili indirektan način odnose na životinje mora posvetiti puna pažnja zaštiti dobrobiti životinja;
- 5) načelo prevencije i predostrožnosti, koje podrazumeva da svaka aktivnost koja je u direktnoj ili indirektnoj vezi sa životinjama mora biti planirana i sprovedena tako da predstavlja najmanji rizik po život i dobrobit životinja, ljudi i životne sredine i zasniva se na proceni uticaja različitih načina korišćenja životinja na njihov život i dobrobit, kao i na korišćenju najboljih raspoloživih tehnologija, sredstava i opreme;
- 6) načelo odgovornosti, koje podrazumeva da je vlasnik, odnosno držalac životinja odgovoran za njihov život i dobrobit i da je dužan da snosi troškove zbrinjavanja životinja čiji je vlasnik, odnosno držalac, ako više ne želi ili nije u mogućnosti da se stara o njima.

Član 5

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *analgezija* jeste postupak kojim se smanjuje ili isključuje osećaj bola kod životinja, a sprovodi se davanjem analgetika;

- 2) *anestezija* jeste postupak kojim se isključuje osećaj bola kod životinja, a sprovodi se davanjem lokalnih ili opštih anestetika;
- 3) *vlasnik životinje* jeste pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, koje ima pravo čuvanja, držanja, uzgoja, reprodukcije, prevoza, korišćenja i prodaje životinje i koje je odgovorno za život, zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja;
- 4) *dobrobit životinja* jeste obezbeđivanje uslova u kojima životinja može da ostvaruje svoje fiziološke i druge potrebe svojstvene vrsti, kao što su ishrana i napajanje, prostor za smeštaj, fizička, psihička i termička udobnost, sigurnost, ispoljavanje osnovnih oblika ponašanja, socijalni kontakt sa životinjama iste vrste, odsustvo neprijatnih iskustava kao što su bol, patnja, strah, stres, bolesti i povrede;
- 5) *dobra veterinarska praksa* jesu principi profesionalnog ponašanja i sprovođenja sistema upravljanja kvalitetom rada subjekata koji obavljaju veterinarsku delatnost, u skladu sa pravilima veterinarske etike;
- 6) *doping* jeste davanje životinji stranih supstanci ili većih količina supstanci koje organizam životinje normalno sadrži sa ciljem da se na veštački način stimulišu radne i sportske sposobnosti životinje;
- 7) *dopingovana životinja* jeste svaka životinja kod koje se u tkivnim tečnostima utvrdi prisustvo nedozvoljenih supstanci ili njihovih metabolita, odnosno nedozvoljenih količina supstanci koje organizam životinje normalno sadrži;
- 8) *divlja životinja* jeste ona životinja čija vrsta, odnosno rasa nije nastala pod uticajem čoveka kao posledica ukrštanja, odnosno selekcije ili uzgojnih aktivnosti;
- 9) *domaća životinja* jeste životinja koju je čovek odomaćio i čiji opstanak zavisi od neposredne brige čoveka;
- 10) *držalac životinje* jeste pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, koje ima pravo čuvanja, držanja, uzgoja, reprodukcije, prevoza i korišćenja životinje, kao i pravo prodaje životinje na osnovu pismenog odobrenja vlasnika i koje je odgovorno za život, zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja;
- 11) *držanje životinje* jeste smeštaj, čuvanje, nega i briga o životinjama, osim reprodukcije;
- 12) *egzotična životinja* jeste divlja životinja koja nije autohtona na teritoriji Republike Srbije;
- 13) *životinja* jeste svaki kičmenjak koji je u stanju da oseti bol, patnju, strah i stres;
- 14) *životinje čiji opstanak zavisi neposredno od čoveka* jesu životinje koje se drže i reprodukuju u proizvodne svrhe, ogledne životinje, kućni ljubimci i divlje životinje koje se drže u zatočeništvu;
- 15) *životinje koje se drže, odnosno reprodukuju u proizvodne svrhe* jesu životinje koje se koriste za proizvodnju hrane, proizvoda i otpadaka životinjskog porekla, kao i za rad;

16) *zloupotreba lekova* jeste davanje leka životinji od strane nestručnog lica u bilo koju svrhu, kao i davanje leka životinji od strane stručnog lica na nestručan i nepropisan način, suprotno nameni za koju je lek registrovan;

17) *zoološki vrt* jeste privredni subjekt koji drži i reprodukuje domaće i divlje životinje radi prikazivanja javnosti i u svrhu biološkog obrazovanja čoveka, kao i radi istraživanja u cilju očuvanja ugroženih vrsta;

18) *zlostavljanje životinje* jeste svako postupanje ili nepostupanje sa životinjama kojim se namerno ili iz nehata izaziva bol, patnja, strah, stres, povreda, narušava genetska celovitost životinje i izaziva smrt, i to:

- fizičko zlostavljanje životinje kojim se narušava fizička celovitost oštećenjem tkiva i organa, kao što je: batinanje, šutiranje, bičevanje, seksualno nasilje, prisiljavanje na rad ili obuku koji prevazilaze izdržljivost životinje, neodgovarajući načini hvatanja i obuzdavanja, sprovođenje intervencija na životinjama suprotno odredbama ovog zakona i svesno reprodukovanje jedinki koje pate od naslednih bolesti, ako se ono ne vrši u ogledne svrhe u skladu sa zakonom;

- psihičko zlostavljanje životinje kojim se narušava njena psihička celovitost i koje može izazvati ili izaziva poremećaje u ponašanju, i to: onemogućavanje životinji da zadovolji svoje osnovne potrebe u ponašanju, da iskoristi prostor za odmor i zaklon, razjarivanje životinje primenom fizičke sile, drugim životinjama ili nadražajima koji joj nisu svojstveni, nanošenje straha, patnje i prouzrokovanje osećaja dosade i nesigurnosti, kao i sprečavanje životinje da uspostavi socijalnu vezu sa životinjama iste vrste;

19) *izgubljena životinja* jeste životinja koja je napustila vlasnika, odnosno držaoca, bez njegove volje i koju on traži;

20) *intervencija na životinji* jeste svaki zahvat kojim se sprečavaju ili leče bolesti i povrede, odnosno menja fizička, psihička ili genetska celovitost životinje;

21) *lišavanje životinje života* jeste postupak kojim se životinji oduzima život na način koji izaziva trenutnu smrt;

22) *napuštena životinja* jeste životinja koja nema dom ili koja se nalazi izvan njega i lišena je brige i nege vlasnika, odnosno držaoca i koju je on svesno napustio;

23) *klanje životinje* jeste postupak lišavanja životinje života koje uključuje obuzdavanje, omamljivanje i iskrvarenje životinje;

24) *korišćenje životinje* jeste upotreba životinje na način propisan ovim zakonom;

25) *kontrolna stanica* jeste objekat u kome se vrši istovar životinja, njihovo hranjenje i napajanje, u kome se životinje odmaraju najmanje 12 sati, odnosno u kome se vrši utovar životinja;

26) *kućni ljubimac* jeste svaka životinja koja se drži radi druženja;

27) *lice odgovorno za prevoz životinje* jeste pravno lice ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, koje je odgovorno za organizaciju i obavljanje kompletnog prevoza;

28) *mesto za odmor* jeste bilo koje mesto zaustavljanja tokom prevoza, a koje nije u odredišnom mestu, uključujući i mesto u kome životinje menjaju prevozno sredstvo sa ili bez istovara;

29) *objekat za higijenu i ulepšavanje životinja* jeste objekat u kome se obavljaju poslovi higijene i ulepšavanja kože, dlake i noktiju životinja;

30) *ogledna životinja* jeste svaki živi kičmenjak i beskičmenjak, kao i njihovi razvojni oblici koji su namenjeni za sprovođenje oglada;

31) *ogled na životinjama* jeste korišćenje životinja u ogledne ili druge naučne svrhe koje može prouzrokovati povrede, bol, patnju, strah i stres životinji, narušiti zdravstveno stanje i izazvati trajno ili privremeno narušavanje fizičke, psihičke, odnosno genetičke celovitosti životinja, kao i smrt životinje;

32) *odgajalište za divlje životinje* jeste područje ili prostor sa objektima za smeštaj jedinki divljih životinja, u kome se nalazi najmanje pet parova reproduktivnih jedinki jedne ili više vrsta koje se drže u reproduktivne svrhe ili se koriste za puštanje potomstva u prirodu;

33) *odgajivačnica za životinje* jeste objekat za reprodukciju životinja u komercijalne svrhe;

34) *omamljivanje* jeste obavezni postupak koji se sprovodi pre klanja ili lišavanja životinje života kojim se životinja dovodi u besvesno stanje;

35) *pažnja dobrog domaćina* jeste obezbeđivanje uslova kojima se zadovoljavaju životne potrebe životinje, kao što su dovoljna količina kvalitetne hrane i vode, prostor za kretanje, ishranu i odmor, zaklon, mikroklimatski i higijenski uslovi života, prisustvo i kontakt sa životinjama iste vrste i očuvanje fizičke, psihičke i genetske celovitosti životinje, kao što je preduzimanje i sprovođenje preventivnih, dijagnostičkih, higijenskih, terapijskih i drugih mera radi očuvanja zdravstvenog stanja životinje i sprečavanja nastanka povreda, bolesti, stresa, bola, patnje, straha i smrti životinje;

36) *pansion za životinje* jeste objekat u kome se životinja preuzima od vlasnika, odnosno držaoca i čuva određeni vremenski period, uz novčanu naknadu;

37) *poremećaj u ponašanju životinje* jeste svako ponašanje koje odstupa od ponašanja većine pripadnika iste vrste u uslovima koji pogoduju vrsti i koje šteti samoj životinji, drugim životinjama i čoveku;

38) *prihvatište za životinje* jeste objekat koji služi za privremeni ili trajni smeštaj napuštenih i izgubljenih životinja i pomoć i brigu o napuštenim i izgubljenim životinjama;

39) *prihvatište za divlje životinje* jeste područje ili prostor sa objektima uređenim za privremeno ili trajno zbrinjavanje jedinki divljih životinja koje nisu sposobne da se samostalno brinu o sebi;

40) *prevoz životinje* jeste svaki utovar, pretovar, prevoz i istovar životinje u javnom prevozu, prevozu za sopstvene potrebe i prevozu za lične potrebe;

41) *prevozna sredstva* jesu sredstva drumskog, železničkog, vazdušnog i vodnog saobraćaja, koja se koriste za prevoz životinja;

42) *prevoznik* jeste pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, koji obavlja prevoz živih životinja za svoj račun ili za račun drugog lica;

43) *pratilac životinje* jeste fizičko lice koje priprema životinju za prevoz i koje je odgovorno za život, zaštitu zdravlja i dobrobiti životinje tokom prevoza;

44) *prodavnice životinja* jesu objekti za prodaju kućnih ljubimaca, kao i hrane i opreme za kućne ljubimce;

45) *radna životinja* jeste životinja koja se koristi kao pomoć čoveku u čuvanju lica ili imovine, odbrani, spasavanju, traganju, poljoprivrednim radovima, u terapeutske svrhe, kao podrška osobama sa invaliditetom i druge slične svrhe;

46) *religiozno klanje* jeste klanje koje se obavlja u objektima za klanje životinja (klanicama) u skladu sa religioznim ritualima verske zajednice registrovane u Republici Srbiji, uz prethodnu saglasnost verske zajednice;

47) *reprodukcija životinje* jeste držanje, briga i nega životinje radi dobijanja potomstva;

48) *službena životinja* jeste životinja koja je obučena i koristi se za obavljanje poslova pojedinih državnih organa (službeni konji i psi);

49) *tehnopatija* jeste poremećaj zdravstvenog stanja životinje prouzrokovan greškama u procesu držanja, odnosno reprodukcije životinje, a koji se ispoljava kao fizikopatija (bolesti i povrede) i etopatija (poremećaji u ponašanju);

50) *sterilizacija i hirurški zahvat*, koji izvodi veterinar, a podrazumeva ovari-histerektomiju ženki i kastraciju mužjaka, a primenjuje se u terapeutske svrhe i u svrhu kontrole populacije.

II OPŠTA ZAŠTITA DOBROBITI ŽIVOTINJA

1. Prava i obaveze

Član 6

Pravo da drži i uzgaja životinje imaju pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, koji ispunjavaju uslove za držanje i uzgoj životinja u skladu sa ovim zakonom.

Obaveza svakog lica je da brine o životinjama, a naročito o životinjama čiji opstanak zavisi neposredno od njega.

Obaveza svakog lica koje povredi životinju je da joj pruži prvu pomoć, kao i da obezbedi pružanje pomoći od strane stručnog lica.

Vlasnik, odnosno držalac životinje je dužan da:

1) prema životinji postupa sa pažnjom dobrog domaćina i da obezbedi uslove za držanje i negu životinja koji odgovaraju vrsti, rasi, polu, starosti, kao i fizičkim, biološkim i proizvodnim specifičnostima i osobinama u ponašanju i zdravstvenom stanju životinje;

2) blagovremeno obezbedi pomoć veterinara ako je životinja obolela, pri porođaju životinje, kao i zbrinjavanje bolesne, povređene i iznemogle životinje.

Vlasnik, odnosno držalac životinje odgovoran je za život, zdravlje i dobrobit životinje i mora da preuzima sve neophodne mere kako bi obezbedio da se životinji ne nanosi nepotreban bol, patnja, strah i stres, odnosno povreda.

Član 7

Zabranjeno je:

- 1) zlostavljati životinju;
- 2) napustiti i odbaciti životinju čiji opstanak zavisi neposredno od čoveka;
- 3) lišavati životinju života, osim u slučajevima i na način propisan ovim zakonom;
- 4) držati i reprodukovati životinju na način kojim joj se nanosi bol, patnja, strah i stres;
- 5) prisiljavati životinju na uzimanje hrane, osim u zdravstvene ili naučnoistraživačke svrhe;
- 6) koristiti tehničke uređaje ili druga sredstva kojima se životinja kažnjava i kojima se utiče na njeno ponašanje, uključujući bodljikave ogrlice ili sredstva za obuku ili gonjenje upotrebom električne energije ili hemijskih materija, osim u obuci službenih pasa;
- 7) hvatati životinju zamkama kojima joj se nanosi bol ili povreda, osim u slučaju hvatanja štetnih glodara;
- 8) povećavati agresivnost životinje selekcijom ili mehaničkim metodama;
- 9) nahuškavati životinju na ljude ili druge životinje, osim u postupku obuke službenih životinja;
- 10) koristiti žive životinje za ishranu drugih životinja, osim ako je to jedini način za ishranu tih životinja;
- 11) koristiti žive životinje kao mamce za lov ili obuku životinja;
- 12) organizovati trke životinja na način kojim se prevazilaze fizičke mogućnosti životinja i životinjama nanosi povreda, bol, patnja, strah i stres;
- 13) reprodukovati životinju koja nije dostigla telesnu zrelost, kao i životinju sa naslednim poremećajima, osim u slučaju mutacija kod oglednih životinja;
- 14) pustiti u divljinu reprodukovanu, othranjenu i pripitomljenu divlju životinju, ako prethodno nije pripremljena za preživljavanje u takvom životnom okruženju;
- 15) dodeljivati životinje kao nagrade u igrama na sreću;

- 16) koristiti doping, stimulanse i druge supstance koje se koriste radi bržeg razvoja životinje i poboljšanja proizvodnih i fizičkih osobina;
- 17) hraniti ili napajati životinju supstancama koje načinom upotrebe ili sadržajem mogu da izazovu nepotrebnu patnju ili bol životinje;
- 18) izlagati životinju direktnom uticaju nepovoljnih vremenskih prilika ili nedostatku kiseonika;
- 19) podvrgavati ili omogućavati podvrgavanje životinje intervenciji, koja se sprovodi bez stručne brige i humanosti i protivno pravilima dobre veterinarske prakse;
- 20) propagirati aktivnosti koje su ovim zakonom zabranjene, osim ako se tim aktivnostima ukazuje na negativne posledice takvih radnji;
- 21) omamljivati, klati, odnosno lišavati životinju života suprotno odredbama ovog zakona;
- 22) održavati borbe između životinja ili između životinja i ljudi, organizovati kladenje, kladiti se, kao i prisustvovati borbama životinja;
- 23) držati, reprodukovati, obučavati i vršiti promet životinja, kao i stavljati na raspolaganje objekte, zemljište ili materijalna sredstva drugom licu radi borbe između životinja ili između životinja i ljudi;
- 24) ubijati, zlostavljati i podsticati životinju na agresivnost i protivprirodno ponašanje radi proizvodnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona, kao i stavljati u promet, iznajmljivati i javno prikazivati takve filmove, reklame i druga dela;
- 25) davati lekove, medicinska sredstva i druga slična sredstva koja nemaju za cilj dijagnostiku, preventivu, lečenje životinje i poboljšanje njenog zdravstvenog stanja, a koja mogu dovesti do promena u ponašanju, fizičkim i psihičkim sposobnostima životinje;
- 26) posedovati, upotrebljavati i prodavati lekove i supstance u cilju doppingovanja životinja;
- 27) podsticati, podržavati, pomagati i prikrivati doping životinja;
- 28) obučavati životinju primenom sile ili drugim sredstvima koja su štetna za njen život i dobrobit, kao i primoravati je na ponašanje koje nije karakteristično za njenu vrstu i prevazilazi njene fizičke mogućnosti;
- 29) upotrebljavati otrove i druga hemijska sredstva koja izazivaju bol, patnju i smrt životinja, osim u cilju kontrole populacije glodara, odnosno deratizacije i izvođenja ogleđa na životinjama u naučnoistraživačke svrhe;
- 30) prodavati ili poklanjati kućne ljubimce licima mlađim od 18 godina bez dozvole roditelja ili staratelja;
- 31) loviti izgubljene i napuštene kućne ljubimce;

32) zanemarivati životinju lišavanjem osnovnih životnih potreba, kao što su: hrana i voda, udoban prostor za smeštaj, odnosno sklonište, prostor za odmor i obavljanje fizioloških potreba, higijena, veterinarska nega, kao i ambijentalne prilike koje odgovaraju vrsti, rasi, polu i starosnoj kategoriji;

33) zloupotrebjavati lekove na životinjama;

34) navikavati životinju na aktivnosti koje su za nju neprirodne i samouništavajuće;

35) držati, reprodukovati i koristiti divlje životinje u cilju izlaganja u cirkusima, na takmičenjima i priredbama i, osim u naučne svrhe, na izložbama;

36) uvoziti i prodavati životinje, odnosno sirovine i proizvode od životinja sa kojima se postupalo suprotno zahtevima dobrobiti životinja;

37) držanje, reprodukcija, uvoz, izvoz i lišavanje života životinje isključivo radi proizvodnje krzna i kože.

Izuzetno od stava 1. tačka 6) ovog člana kod utovara, pretovara i istovara životinja, u skladu sa ovim zakonom, može se primenjivati električni gonič.

2. Izložbe, takmičenja i priredbe

Član 8

Cirkusi, izložbe, takmičenja, priredbe i drugi oblici javnog prikazivanja životinja (u daljem tekstu: javno prikazivanje životinja) mogu se organizovati samo ako ne ugrožavaju život, zdravlje i dobrobit životinja, ako se njima životinje ne prisiljavaju na ponašanje nesvojstveno vrsti i ako se ne izvrgavaju ruglu fizičke i psihičke osobine životinja.

Javno prikazivanje životinja može se vršiti samo na osnovu dozvole, koju izdaje Ministarstvo.

Dozvola iz stava 2. ovog člana izdaje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo.

Organizator javnog prikazivanja životinja dužan je da najmanje sedam dana pre održavanja javnog prikazivanja životinja Ministarstvu prijavi vreme i mesto javnog prikazivanja životinja.

U slučaju promene lokacije javnog prikazivanja životinja, organizator javnog prikazivanja životinja je dužan da promenu lokacije blagovremeno prijavi Ministarstvu, kao i da o prispeću životinja obavesti nadležnog veterinarskog inspektora u odredišnom mestu.

Uz prijavu iz stava 5. ovog člana prilaže se dokaz o broju i vrsti životinja i lokaciji, kao i podaci o vrsti i vremenu održavanja javnog prikazivanja životinja.

Ministar nadležan za poslove veterinarstva (u daljem tekstu: ministar) propisuje bliže uslove i način organizovanja javnog prikazivanja životinja.

3. Korišćenje životinje radi proizvodnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona

Član 9

Pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, može koristiti životinju kao nosioca ili učesnika radnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona, na osnovu rešenja o odobrenju korišćenja životinje koje donosi nadležan veterinarski inspektor.

Rešenje iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu zahteva zainteresovanog lica.

Zahtev iz stava 2. ovog člana mora da sadrži:

- 1) popis životinja koje će se koristiti kao nosioci ili učesnici radnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona u pogledu vrste i broja životinja;
- 2) poreklo životinje;
- 3) svrhu korišćenja životinje;
- 4) dužinu trajanja korišćenja životinje prilikom proizvodnje filma, reklame i drugog dela na filmskoj traci, video traci i drugom nosaču slike i tona.

Obavezno je prisustvo veterinara tokom snimanja scena u kojima se koriste životinje, kao i posedovanje uverenja o zdravstvenom stanju životinja koju izdaje ovlašćeni veterinar.

Rešenje iz stava 1. ovog člana donosi se u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva.

Rešenje iz stava 1. je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

4. Obuka životinja

Član 10

Obuka životinja, u smislu ovog zakona, jeste obuka službenih i radnih životinja i kućnih ljubimaca.

Obuka životinja se mora obavljati na način primeren vrsti, rasi i nameni životinje.

Član 11

Obuku životinja može da obavlja pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, koji je upisan u Registar lica za obuku životinja, koji vodi Ministarstvo.

Zahtev za upis u Registar lica za obuku životinja lica iz stava 1. ovog člana podnose Ministarstvu.

Pravno lice i preduzetnik upisuju se u Registar lica za obuku životinja ako ispunjavaju uslove u pogledu objekata za držanje životinja i ako imaju zaposleno najmanje jedno lice koje je obučeno za dobrobit životinja.

Fizičko lice upisuje se u Registar lica za obuku životinja ako ispunjava uslove u pogledu objekata za držanje životinja i ako je obučeno za dobrobit životinja.

Registar lica za obuku životinja naročito sadrži:

1) redni broj upisa;

2) naziv pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno ime i prezime fizičkog lica koje obavlja obuku životinja;

3) sedište pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno adresu fizičkog lica koje obavlja obuku životinja.

Pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, briše se iz Registra lica za obuku životinja ako prestane da ispunjava neki od uslova iz st. 3. i 4. ovog člana.

Upis i brisanje iz Registra lica za obuku životinja vrši se na osnovu rešenja koje donosi ministar u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za upis, odnosno nastanka uslova za brisanje iz Registra lica za obuku životinja.

Rešenje iz stava 7. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministar propisuje bliže uslove u pogledu objekata za držanje životinja, program obuke o dobrobiti životinja iz st. 3. i 4. ovog člana, kao i bližu sadržinu Registra lica za obuku životinja.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za unutrašnje poslove i ministra nadležnog za poslove odbrane, propisuje način obavljanja obuke životinja.

5. Korišćenje životinja za rad

Član 12

Korišćenje životinja za rad mora biti primereno vrsti, rasi, polu, starosti i zdravstvenom stanju životinja.

Bolesne, povređene i iznemogle životinje, kao i bremenite životinje počev od trećine graviditeta, ne mogu se koristiti za rad.

6. Intervencije na životinjama

Član 13

Intervencije na životinjama kojima se narušava fizička, psihička, odnosno genetička celovitost životinja može da obavlja samo veterinar, a izuzetno i vlasnik, odnosno držalac životinje.

Intervencije iz stava 1. ovog člana u naučnoistraživačke i biomedicinske svrhe može obavljati i ovlašćeni naučni radnik.

Za obavljanje bolne intervencije na životinjama obavezna je anestezija, a u postoperativnom toku analgezija.

Intervencije na životinjama bez upotrebe anestezije mogu se obavljati:

- 1) ako anestezija može izazvati smrt životinje;
- 2) pri sprovođenju dijagnostičkih postupaka;
- 3) ako anestezija prouzrokuje veći bol nego što ga izaziva intervencija.

Sve intervencije koje obavlja veterinar moraju se obavljati u skladu sa dobrom veterinarskom praksom.

Ministar bliže propisuje vrste intervencija koje može obavljati vlasnik, odnosno držalac životinje i vrste intervencija koje može obavljati samo veterinar, kao i vrste intervencija koje se mogu obavljati bez primene anestezije.

Član 14

Zabranjeno je obavljati intervencije na životinjama radi promene njihovog identiteta, prikrivanja telesnih mana i starosti, kao i delimičnu ili potpunu amputaciju pojedinih delova životinjskog tela, a naročito:

- 1) seći i skraćivati rep;
- 2) odstranjivati glasne žice, odnosno vršiti devokalizaciju;
- 3) uklanjati kandže i otrovni zub;
- 4) bolno potkivati kopitare;
- 5) skraćivati kljun živini;
- 6) kastrirati ovnove elastičnim prstenom;
- 7) obavljati intervencije na polnim organima mužjaka, osim kastracije;
- 8) žigosati ovce i goveda;
- 9) seći jezik teladima;
- 10) onesposobljavati petlove da se oglašavaju kukurikanjem;
- 11) intervencije na živini koje ih onemogućavaju da koriste krila, osim skraćivanje krilnih pera;
- 12) obavljati radnje kojima se kod živine utiče na slabljenje vida;

13) seći ušne školjke;

14) seći rogove.

Intervencije iz stava 1. ovog člana izuzetno se mogu obavljati:

1) radi zaštite zdravlja, odnosno sprečavanja ugrožavanja života i dobrobiti životinja;

2) u naučnoistraživačke i biomedicinske svrhe, u skladu sa ovim zakonom;

3) radi kontrole populacije životinja sterilizacijom ili kastracijom;

4) radi obeležavanja napuštenih životinja, zasecanjem ušne školjke.

7. Lišavanje životinja života

Član 15

Životinja se može lišiti života na human način, ako:

1) je povređena, neizlečivo bolesna, telesno deformisana ili na drugi način patološki onesposobljena tako da oporavak nije moguć, a život za nju predstavlja bol, patnju, strah i stres;

2) je dostigla starost pa joj otkazuju osnovne životne funkcije;

3) se koristi za ishranu ljudi;

4) se koristi u naučnoistraživačke i biomedicinske svrhe, u skladu sa ovim zakonom;

5) se lišavanjem života sprečava širenje, odnosno ako se suzbijaju i iskorenjuju zarazne bolesti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo;

6) životinja ne može da se prilagodi uslovima smeštaja, a njeno puštanje na slobodu predstavlja opasnost za ljude, druge životinje i životnu sredinu;

7) je u pitanju uništavanje štetnih glodara;

8) je neophodno kontrolisati brojnost populacije određene vrste divljih životinja, u skladu sa posebnim propisima;

9) je lišavanje životinje života od veće koristi za njenu dobrobit nego što su patnje od daljeg života, u skladu sa mišljenjem veterinara.

Član 16

Životinja se ne može lišiti života na javnim mestima, osim:

- 1) u lovištima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje lovstvo;
- 2) u slučaju kada je neophodno lišiti životinju nepotrebnog bola i patnje, ako njen oporavak nije moguć, na osnovu mišljenja veterinara, u skladu sa procedurom eutanazije;
- 3) radi sprečavanja širenja, suzbijanja i iskorenjivanja zaraznih bolesti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo.

Član 17

Lišavanje životinje života obavlja se na human način koji prouzrokuje trenutnu i sigurnu smrt.

Lišavanje životinje života na human način mora se obavljati uz prethodno omamljivanje životinje, osim kod prinudnog lišavanja života radi prekida patnje i bola nastalog usled patološkog stanja, povrede ili zarazne bolesti.

Životinju može lišiti života samo veterinar ili veterinarski tehničar pod nadzorom veterinara ili drugo obučeno lice pod nadzorom veterinara, osim u slučajevima kada je ugrožena bezbednost ljudi i životinja, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Lica iz stava 3. ovog člana dužna su da posle sprovedenog postupka lišavanja života provere da li je nastupila smrt životinje.

Ministar propisuje bliže uslove i sredstva za lišavanje životinje života.

III POSEBNA ZAŠTITA DOBROBITI ŽIVOTINJA

1. Držanje, uzgajanje i promet životinja

Član 18

Životinje se mogu držati, uzgajati i stavljati u promet u proizvodne svrhe u objektima koji ispunjavaju uslove za dobrobit životinja u pogledu prostora za životinje, prostorija i opreme, u skladu sa ovim zakonom.

Objekti iz stava 1. ovog člana moraju biti upisani u Registar objekata koji vodi Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo.

Pravna i fizička lica, odnosno preduzetnici, koji se bave držanjem, uzgajanjem i prometom životinja u proizvodne svrhe obavezni su da vode evidenciju, koja se naročito odnosi na kretanje, ishranu i lečenje životinja.

Ministar propisuje bliže uslove za dobrobit životinja u pogledu prostora za životinje, prostorija i opreme iz stava 1. ovog člana, način držanja, uzgajanja i prometa pojedinih vrsta i kategorija životinja, kao i bližu sadržinu i način vođenja evidencije iz stava 3. ovog člana.

Član 19

Vlasnik, odnosno držalac životinje ne može biti lice mlađe od 18 godina.

Ako lice iz stava 1. ovog člana poseduje životinju vlasnikom, odnosno držaocem životinje smatra se njegov roditelj ili staratelj.

Član 20

Vlasnik, odnosno držalac životinje dužan je da obezbedi:

- 1) odgovarajući i siguran smeštaj životinje, kao i mikroklimatske uslove, higijenu, dovoljno prostora, slobodu kretanja, hranu i vodu koja odgovara vrsti, rasi, polu, starosti i fizičkim, biološkim, proizvodnim potrebama i potrebama u ponašanju životinje;
- 2) zaštitu životinja od štetnog uticaja vremenskih prilika, kao i od prirodnih neprijatelja;
- 3) odvojeno držanje životinja koje uznemiravaju jedna drugu ili predstavljaju opasnost za druge životinje i ljude;
- 4) odvojeno držanje bolesnih, povređenih i iznemoglih životinja;
- 5) da o životinjama brine potreban broj obučениh lica.

Vlasnik, odnosno držalac životinje dužan je da spreči nastanak tehnopatija.

Član 21

Vlasnik, odnosno držalac životinje mora životinji kojoj je uskraćena sloboda kretanja obezbediti prostor za smeštaj u kojem bez teškoće može da legne i ustane, ispruži prednje, odnosno zadnje noge, kao i da se na istoj površini i u istom prostoru bez savijanja trupa i glave slobodno okrene u stajaćem i u ležećem položaju.

Vlasnik, odnosno držalac životinje dužan je da životinji koja se stalno drži u zatvorenim objektima obezbedi odgovarajuću površinu za kretanje.

Vlasnik, odnosno držalac životinje dužan je da životinji koja se drži vezana obezbedi u toku dana period u kome neće biti vezana i u kome će moći slobodno da se kreće u skladu sa njenim fiziološkim potrebama i potrebama u ponašanju.

Divlje životinje se ne smeju držati vezane, osim iz veterinarsko-zdravstvenih razloga, a iz sigurnosnih razloga se mogu držati samo privremeno vezane.

2. Prevoz životinja

Član 22

Prevoz životinja mogu obavljati pravna i fizička lica, odnosno preduzetnici, koji su upisani u Registar prevoznika životinja, koji vodi Ministarstvo i koja su od strane Ministarstva ovlašćena za prevoz životinja.

Ministarstvo, posle upisa u Registar prevoznika životinja, izdaje pravnom i fizičkom licu, odnosno preduzetniku, koji vrše prevoz životinja ovlašćenje za duži ili kraći prevoz životinja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, upis u Registar prevoznika životinja i ovlašćenje za prevoz životinja nije potrebno:

- 1) ako prevoz životinje vrši fizičko lice za lične potrebe do udaljenosti od 65 km, računajući od mesta utovara do mesta istovara;
- 2) u slučaju prevoza kućnih ljubimaca za lične potrebe, osim kada je u pitanju komercijalni prevoz;
- 3) u slučaju sezonskog preseljenja životinja na ispašu.

Ministar propisuje sadržinu ovlašćenja za prevoz i elemente za određivanje dužeg i kraćeg prevoza životinja.

3. Registar prevoznika životinja

Član 23

Zahtev za upis u Registar prevoznika životinja lica iz člana 22. stav 1. ovog zakona podnose Ministarstvu.

Pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, upisuju se u Registar prevoznika životinja ako ispunjavaju uslove u pogledu prevoznih sredstava za prevoz životinja i obučenosti za dobrobit životinja prilikom njihovog prevoza.

Registar prevoznika životinja naročito sadrži:

- 1) redni broj upisa;
- 2) naziv pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno ime i prezime fizičkog lica koje obavlja prevoz životinja;
- 3) sedište pravnog lica, odnosno preduzetnika, odnosno adresu fizičkog lica koje obavlja prevoz životinja.

Pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, briše se iz Registra prevoznika životinja ako prestane da ispunjava neki od uslova iz stava 2. ovog člana.

Upis i brisanje iz Registra prevoznika životinja vrši se na osnovu rešenja koje donosi ministar, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za upis, odnosno nastanka uslova za brisanje iz Registra prevoznika životinja.

Rešenje iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministar propisuje program obuke o dobrobiti životinja iz stava 2. ovog člana, kao i bližu sadržinu i način vođenja Registra prevoznika životinja.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove saobraćaja, propisuje bliže uslove u pogledu prevoznih sredstava u kojima se prevoze životinje.

Član 24

Prevoznik je dužan da pre početka prevoza popuni plan prevoza životinje koji se mora nalaziti u vozilu za vreme prevoza, a koji naročito sadrži: naziv, odnosno ime i prezime prevoznika; registarski broj pod kojim je upisan u Registar prevoznika životinja; mesto utovara, pretovara, odmora i istovara životinje; maršrutu; trajanje prevoza.

Prevoznik je dužan da prevoz životinja obavlja na način kojim se obezbeđuje zaštita života i dobrobiti životinja.

Životinje u toku prevoza mora pratiti lice koje je prevoznik zadužio za brigu o dobrobiti životinja (u daljem tekstu: pratilac) i koje je obučeno za dobrobit životinja prilikom njihovog prevoza.

Pratilac priprema životinje za prevoz, nadgleda ih i brine o njima u toku prevoza.

Ministar propisuje obrazac i sadržinu plana prevoza životinja iz stava 1. ovog člana i način prevoza životinja iz stava 2. ovog člana.

Član 25

Životinji se prilikom gonjenja, utovara, pretovara, istovara, kao i u toku prevoza ne sme nanositi bol, patnja, povrede, odnosno ne sme se lišavati osnovnih fizioloških potreba, niti prouzrokovati njena smrt.

Životinja se može prevoziti samo ako je sposobna da izdrži putovanje.

Istovar životinje mora se obaviti bez odlaganja po prispeću u mesto odredišta.

Mesta na kojima se vrši utovar, pretovar i istovar životinje mesta za odmor i kontrolne stanice moraju ispunjavati uslove za dobrobit životinja u pogledu prostora za životinje, prostorija i opreme.

Ministar propisuje bliže uslove koje moraju da ispunjavaju mesta za utovar, pretovar i istovar životinja, mesta za odmor i kontrolne stanice.

Član 26

Zabranjeno je prevoziti:

1) visokobremenite ženke u periodu od poslednjih 10% vremena od ukupnog trajanja bremenitosti, ženke prvih sedam dana posle donošenja mladih na svet, novorođene životinje kod kojih pupčana vrpca nije sasvim zarasla, bolesne ili povređene životinje, osim ako je prevoz životinja neophodan radi lečenja, prinudnog klanja, odnosno prinudnog lišavanja života;

2) životinje u nepokrivenim prevoznim sredstvima, boksevima, kontejnerima i drugoj opremi u kojoj nisu zaštićene od štetnog uticaja vremenskih prilika i razlika u klimatskim uslovima;

- 3) životinje u toplim mesecima u zatvorenim prevoznim sredstvima, boksevima, kontejnerima i drugoj opremi, ako u toku prevoza nije obezbeđeno odgovarajuće provetravanje;
- 4) životinje koje su osetljive na razlike u temperaturi ako u toku prevoza nije obezbeđena stalna temperatura;
- 5) životinje ako prevozno sredstvo ne ispunjava propisane uslove;
- 6) životinje ako je smeštaj takav da su moguće povrede ili ispadanje životinje iz prevoznog sredstva;
- 7) životinje ako se u toku prevoza ne može obezbediti napajanje i hranjenje, prva pomoć i veterinarsko zbrinjavanje bolesnih i povređenih životinja;
- 8) vodene životinje ako nije obezbeđena dovoljna količina vode odgovarajuće temperature i koncentracije kiseonika;
- 9) životinje ako se sa njima zajedno prevoze materije koje su štetne po njihovo zdravlje, kao i zajedno sa leševima životinja;
- 10) životinje poštom;
- 11) životinje ako prevoznik ne poseduje prateću dokumentaciju u skladu sa ovim zakonom.

Član 27

Organi unutrašnjih poslova ili carinski organi dužni su da zadrže pošiljku životinja, prevoznika i prevozno sredstvo ako se prevoz životinje vrši suprotno odredbama čl. 25. i 26. ovog zakona i da o tome obaveste nadležnog inspektora.

Zadržavanje iz stava 1. ovog člana može trajati najduže dva sata.

4. Klanje životinja

Član 28

Pre klanja, sa životinjom se mora postupati na human način, a klanje životinje mora se obaviti što je moguće bliže mestu držanja.

Pre klanja životinja se mora omamiti na način kojim se prouzrokuje trenutni gubitak svesti životinje.

Prilikom omamljivanja životinje se ne smeju obuzdavati sredstvima koja prouzrokuju bol i patnju, ne smeju se vezivati za zadnje noge, kačiti pre omamljivanja, odnosno pre iskrvarenja.

Živina i kunići mogu se okačiti pre omamljivanja radi klanja, pod uslovom da se odmah posle toga omame.

Ministar propisuje način postupanja sa životinjama neposredno pre klanja i način omamljivanja i iskrvavljenja životinja.

Član 29

Životinje se ne smeju klati bez stručnog i na propisan način izvedenog omamljivanja pre klanja.

U cilju omamljivanja životinja pre klanja ne sme se koristiti bodež, čekić, sekira ili druga sredstva koja nisu predviđena za te namene u skladu sa ovim zakonom.

Obrada zaklanih životinja ne sme se nastaviti, ako iskrvarenje životinje nije u potpunosti završeno.

Član 30

Životinje se mogu klati bez prethodnog omamljivanja u slučaju:

1) klanja živine i kunića u domaćinstvu za sopstvene potrebe na način i sredstvima koji dovode do trenutne smrti;

2) prinudnog klanja radi prekida patološkog stanja životinje koje može dovesti do uginuća zbog teških povreda nastalih usled nesreće ili iz drugih zdravstvenih razloga, ako nema uslova za omamljivanje;

3) religioznog klanja koje se obavlja prema propisima verske zajednice registrovane u Republici Srbiji.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana životinje se pre klanja moraju obuzdati na prikladan način, iskrvariti brzo i stručno kako bi se bol i patnja sveli na najmanju moguću meru.

Ministar propisuje bliže uslove i način klanja životinja bez prethodnog omamljivanja.

Član 31

Obuzdavanje, omamljivanje i klanje životinja, osim živine i kunića koji se kolju u domaćinstvu i za sopstvene potrebe, može obavljati samo lice koje je obučeno za tu vrstu poslova.

Lice iz stava 1. ovog člana mora biti obučeno za dobrobit životinja tokom klanja.

Veterinarski inspektor u klanici odgovoran je za dobrobit životinja pri obuzdavanju, omamljivanju i klanju.

Ministar propisuje program obuke o dobrobiti životinja iz stava 2. ovog člana.

5. Religiozno klanje

Član 32

Religiozno klanje životinja mogu obavljati lica koja su za tu vrstu klanja ovlašćena od strane verske zajednice registrovane u Republici Srbiji i to na način kojim se sprečava nepotreban bol, patnja, strah i stres.

6. Ogledi na životinjama

Član 33

Ogled na životinjama mogu obavljati pravna i fizička lica koja su upisana u Registar za ogled na životinjama, koji vodi Ministarstvo.

Lica iz stava 1. ovog člana upisuju se u Registar za ogled na životinjama, ako ispunjavaju uslove u pogledu objekata, opreme i obučenosti o dobrobiti oglednih životinja.

U Registar lica za ogled na životinjama, pored lica iz stava 1. ovog člana, upisuju se i pravna i fizička lica, odnosno preduzetnici, koji se bave držanjem, reprodukcijom i prometom oglednih životinja koja ispunjavaju uslove iz stava 2. ovog člana, a radi evidentiranja oglednih životinja.

Zahtev za upis u Registar za ogled na životinjama lica iz st. 1. i 3. ovog člana podnose Ministarstvu.

Registar za ogled na životinjama naročito sadrži:

- 1) redni broj upisa;
- 2) naziv i sedište pravnog lica, odnosno ime i prezime i adresu fizičkog lica koje obavlja ogled na životinjama;
- 3) naziv i sedište pravnog lica ili preduzetnika, odnosno ime i prezime i adresu fizičkog lica koje se bavi držanjem, reprodukcijom i prometom oglednih životinja.

Pravno i fizičko lice, odnosno preduzetnik, briše se iz Registra za ogled na životinjama ako prestane da ispunjava neki od uslova iz stava 2. ovog člana.

Upis i brisanje iz Registra za ogled na životinjama vrši se na osnovu rešenja koje donosi ministar, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za upis, odnosno nastanka uslova za brisanje iz Registra za ogled na životinjama.

Rešenje iz stava 7. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministar propisuje bliže uslove u pogledu objekata i opreme, program obuke o dobrobiti oglednih životinja, kao i bližu sadržinu i način vođenja Registra za ogled na životinjama.

Član 34

Sprovođenje ogleda na životinjama može se obavljati na osnovu rešenja o odobrenju sprovođenja ogleda na životinjama koje donosi ministar, na osnovu stručnog mišljenja Etičke komisije za zaštitu dobrobiti oglednih životinja.

Zahtev za donošenje rešenja o odobrenju sprovođenja oglada mogu podneti lica iz člana 33. stav 1. ovog zakona.

Zahtev iz stava 2. ovog člana podnosi se Ministarstvu i mora da sadrži:

- 1) opis polja istraživačkog rada koji je napisan na jasan i nedvosmislen način, kako bi se razumeo cilj istraživanja;
- 2) prednosti i značaj sprovođenja oglada, potencijalne opasnosti i neprijatnosti za ogledne životinje, kao i kategoriju težine, odnosno invazivnosti oglada;
- 3) detaljan opis materijala i metod rada;
- 4) dokaze o postojanju alternativnih metoda sprovođenja oglada i razloge zbog kojih se oni ne sprovode;
- 5) ukupan broj i vrstu životinja po fazama oglada;
- 6) vrste i doze anestetika i analgetika koji će se upotrebljavati;
- 7) opis očekivane reakcije životinja;
- 8) opis mogućih negativnih uticaja oglada na životinje, težine i dužine trajanja takvih uticaja, metode koje će se preduzeti da bi se takvi negativni uticaji ublažili ili izbegli;
- 9) način lišavanja oglednih životinja života, ako se vrši u toku ili na kraju oglada;
- 10) ime lica koje je zaduženo za zaštitu dobrobiti oglednih životinja i njegovu stručnu osposobljenost;
- 11) imena lica koja će učestvovati u sprovođenju oglada iz člana 36. ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, za izvođenje specifičnih i invazivnih oglada na životinjama, rešenje iz stava 1. ovog člana izdaje se na osnovu mišljenja Etičkog saveta za dobrobit oglednih životinja.

Rešenje iz stava 1. ovog člana donosi se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Rešenje iz stava 1. je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministar propisuje obrazac zahteva za odobrenje sprovođenja oglada na životinjama.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove nauke i ministra nadležnog za poslove obrazovanja, propisuje vrste specifičnih i invazivnih oglada na životinjama.

Član 35

Lica iz člana 33. st. 1. i 3. ovog zakona dužna su da se brinu o oglednim životinjama sa pažnjom dobrog domaćina.

Lica iz člana 33. st. 1. i 3. ovog zakona moraju odrediti stručno lice za zaštitu dobrobiti oglednih životinja koje mora imati završene diplomatske akademske studije - master u oblasti veterinarskih nauka (doktor veterinarske medicine), odnosno završene osnovne studije u trajanju od najmanje pet godina u oblasti veterinarskih nauka i koje je obučeno za dobrobit oglednih životinja.

Član 36

Ogled na životinjama može sprovoditi samo stručno lice koje je obučeno za dobrobit oglednih životinja.

Hirurške intervencije na životinjama tokom oglada vrši veterinar ili ovlašćeni naučni radnik.

Član 37

Ogled se može sprovoditi samo na životinjama koje su u vlasništvu, odnosno posedu lica iz člana 33. st. 1. i 3. ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ogled se može sprovoditi na divljim životinjama radi očuvanja životinjske vrste.

Član 38

Ogled na životinjama može se sprovoditi samo radi:

- 1) prevencije bolesti, lošeg zdravlja ili drugih anomalija ili njihovih posledica po čoveka, životinje i biljke;
- 2) ispitivanja kvaliteta, efikasnosti i neškodljivosti lekova, supstanci ili proizvoda;
- 3) dijagnostikovanja i lečenja bolesti, odnosno drugih anomalija i njihovih posledica po čoveka, životinje i biljke;
- 4) otkrivanja, ocene, kontrole ili promene fiziološkog stanja čoveka, životinje i biljke;
- 5) zaštite životne sredine;
- 6) naučnih istraživanja;
- 7) obrazovanja i stručnog osposobljavanja;
- 8) sudsko-medicinskih ispitivanja.

Član 39

Ogled na životinjama se mora sprovoditi primenom opšte ili lokalne anestezije i drugih stručnih metoda koje isključuju bol, patnju, strah i stres, osim u slučaju kada se njihovom primenom nanosi veća šteta, odnosno ugrožava zdravlje oglednoj životinji ili se ne postiže cilj oglada.

Član 40

Životinjama se mora obezbediti odgovarajući smeštaj, briga i nega pre, u toku i posle sprovođenja oglada.

Ministar bliže propisuje način nege i postupanja sa oglednim životinjama pri držanju, reprodukciji, korišćenju, prevozu i prometu, kao i način lišavanja života za svaku vrstu ogledne životinje.

Član 41

Ogled na životinjama ne može se sprovesti ako postoji alternativni metod za sprovođenje oglada kojim se postiže isti cilj.

Ogled na životinjama mora se sprovesti na životinjama koje najviše odgovaraju cilju oglada, kao i na najmanjem broju životinja potrebnom za postizanje tog cilja.

Prilikom sprovođenja oglada na životinjama mora se koristiti metod kojim se životinjama nanosi najmanje bola, patnje, straha i stresa.

Član 42

Ogled na životinjama se ne sme sprovesti u slučaju:

- 1) ispitivanja oružja, ratne opreme, kao i uticaja radijacije;
- 2) ispitivanja kozmetičkih preparata i supstanci koje ulaze u njihov sastav, hemijskih sredstava za pranje i dezinfekciju predmeta opšte upotrebe, duvanskih i alkoholnih proizvoda, odnosno sredstava za povećanje mišićne snage i drugih sličnih sredstava;
- 3) oglada koji se sprovode bez anestezije, suprotno odredbama ovog zakona;
- 4) napuštenih životinja, odnosno životinja iz prihvatilišta;
- 5) prikazivanja bioloških i medicinskih pravila ili činjenica koje su već naučno potvrđene.

Član 43

Lica iz člana 33. st. 1. i 3. ovog zakona dužna su da vode evidenciju o držanju, reprodukciji, prometu, odnosno sprovođenju oglada na životinjama.

Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o broju, vrsti životinja, svrsi sprovođenja oglada i klasifikaciji težine, odnosno invazivnosti oglada.

Podaci iz stava 2. ovog člana dostavljaju se Ministarstvu.

Podaci iz stava 2. ovog člana su javni.

Lica iz člana 33. st. 1. i 3. ovog zakona dužna su da evidenciju iz stava 1. ovog člana čuvaju najmanje pet godina.

Ministar bliže propisuje sadržinu i način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana.

Član 44

Ogledi na životinjama u obrazovne svrhe mogu se sprovesti samo ako ne prouzrokuju bol, patnju, strah, stres, povredu ili smrt životinja.

U osnovnim i srednjim školama dozvoljeno je obavljati vežbe na živim životinjama koje su opservativnog karaktera.

U visokoškolskim ustanovama na osnovnim studijama dozvoljeno je obavljati vežbe kojima se ne narušava život i dobrobit, odnosno fizička, psihička i genetička celovitost životinja.

U osnovnim i srednjim školama i u visokoškolskim ustanovama ostale vežbe se ne mogu obavljati na leševima životinja koje su lišene života u cilju izvođenja praktičnih vežbi.

Član 45

Publikovanje naučnih radova ne može se vršiti u slučaju kada je ogled na životinjama sproveden suprotno odredbama ovog zakona.

Član 46

Genetske modifikacije i manipulacije u ogledima na životinjama mogu se odobriti samo ako se tim postupcima ne ugrožava život i dobrobit životinja i ne remeti ravnoteža u ekosistemu, a favorizuju željene fenotipske i genotipske osobine.

Član 47

Radi povećavanja proizvodnih i radnih osobina životinje ili zadovoljstva pojedinca koji narušavaju život i dobrobit životinje ne sme se vršiti selekcija, planiranje reprodukcije i obavljanje genetske modifikacije i manipulacije na životinjama.

Ministar propisuje vrste dozvoljenih genetskih manipulacija i modifikacija na životinjama.

7. Etički savet za dobrobit oglednih životinja

Član 48

Radi razmatranja stručnih pitanja, davanja stručnih mišljenja i učešća u realizaciji projektnih zadataka u oblasti dobrobiti životinja, ministar, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem osniva posebnu radnu grupu - Etički savet za dobrobit oglednih životinja (u daljem tekstu: Etički savet).

Član 49

Član Etičkog saveta ne može istovremeno biti i član etičke komisije za zaštitu dobrobiti oglednih životinja.

Član 50

Etički savet:

- 1) daje savete iz etike i dobrobiti životinja prilikom sprovođenja oglada i genetskih modifikacija i manipulacija životinja;
- 2) daje stručna mišljenja o etičkoj i naučnoj opravdanosti obavljanja oglada, kao i prekida oglada na životinjama;
- 3) daje savete radi usaglašavanja rada etičkih komisija za zaštitu dobrobiti oglednih životinja;
- 4) daje stručna mišljenja o izvođenju specifičnih i invazivnih oglada;
- 5) učestvuje u razvoju i promovisanju alternativnih metoda obavljanja oglada;
- 6) podnosi izveštaj o svom radu i stanju dobrobiti oglednih životinja ministru jednom godišnje;
- 7) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

8. Etička komisija za zaštitu dobrobiti oglednih životinja

Član 51

Naučnoistraživačke organizacije i druga pravna lica koja sprovode ogledne na životinjama dužne su da, u okviru svoje organizacije ili zajedno sa drugim naučnoistraživačkim organizacijama, odnosno pravnim licima koja sprovode ogledne na životinjama, obrazuju etičku komisiju za zaštitu dobrobiti oglednih životinja (u daljem tekstu: Etička komisija).

Etička komisija sastoji se od veterinara hirurga, veterinara sa iskustvom u uzgoju oglednih životinja, stručnjaka sa iskustvom primene statistike u istraživanjima, predstavnika udruženja, odnosno organizacija čiji ciljevi su usmereni na zaštitu dobrobiti životinja, kao i istraživača iz srodnih naučnih oblasti.

Najmanje trećina članova Etičke komisije moraju biti lica koja nisu zaposlena u naučnoistraživačkoj organizaciji, odnosno drugom pravnom licu koje sprovodi ogledne na životinjama iz stava 1. ovog člana.

Član 52

Etička komisija:

- 1) utvrđuje način sprovođenja oglada na životinjama, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) obavlja stručnu kontrolu nad sprovođenjem oglada na životinjama;

- 3) organizuje obuku lica koja sprovode ogleda na životinjama;
- 4) daje stručna mišljenja ministru o etičkoj i naučnoj opravdanosti sprovođenja ogleda;
- 5) podnosi redovne godišnje izveštaje ministru.

Etička komisija dužna je da bez odlaganja prekine sprovođenje ogleda ako se u toku sprovođenja ogleda na životinjama postupa suprotno odredbama ovog zakona i da o tome obavesti Ministarstvo.

9. Kućni ljubimci

Član 53

Vlasnik, odnosno držalac kućnog ljubimca dužan je da obezbedi kućnom ljubimcu brigu, negu i smeštaj, u skladu sa vrstom, rasom, polom, starošću, kao i fizičkim i biološkim specifičnostima i potrebama u ponašanju i zdravstvenom stanju kućnog ljubimca.

Psi koji se drže kao kućni ljubimci, a koji mogu predstavljati opasnost za okolinu, moraju se držati na propisani način.

Ministar propisuje način držanja pasa iz stava 2. ovog člana.

Član 54

Organi jedinica lokalne samouprave dužni su da izrade i sprovode program kontrole i smanjenja populacije napuštenih pasa i mačaka prema specifičnostima sredine.

Organi jedinica lokalne samouprave propisuju mesto i način izvođenja kućnih ljubimaca, a naročito pasa i mačaka na javne površine.

Član 55

Kućni ljubimci obeležavaju se i evidentiraju u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo.

Vlasnik, odnosno držalac kućnih ljubimaca, dužan je da pravilnim držanjem i drugim merama i sredstvima spreči da kućni ljubimci ugroze ljude i okolinu.

Vlasnik, odnosno držalac kućnih ljubimaca, dužan je da spreči rađanje neželjenih kućnih ljubimaca, i to onemogućavanjem kontakta mužjaka i ženke i primenom kontracepcije, kastracije i sterilizacijom ženke.

Ako vlasnik, odnosno držalac kućnih ljubimaca nije u mogućnosti da se dalje brine o njima, dužan je da im obezbedi odgovarajući smeštaj.

Član 56

Vlasnik, odnosno držalac kućnih ljubimaca, koji se bavi reprodukcijom kućnih ljubimaca u komercijalne svrhe dužan je da brine o zaštiti zdravlja, života i dobrobiti legla.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da licu kojem ustupe ili prodaju kućnog ljubimca predaju i pismeno uputstvo o uslovima i načinu držanja kućnih ljubimaca, kao i druge podatke koje su od značaja za držanje kućnog ljubimca, a naročito u pogledu higijene, ishrane, rasnih odlika, karaktera, osnovne obuke, socijalizacije i održavanja kondicije.

Lice iz stava 1. ovog člana odgovorno je za mane i dobrobit potomstva ili ženskog roditelja.

Član 57

Kućni ljubimci ne smeju se držati, reprodukovati i koristiti za:

1) rad, odnosno vuču i nošenje tereta, osim rasa pasa koje su prilagođene i obučene za ovu namenu;

2) ishranu, odnosno proizvodnju hrane, kože, krzna, kao i u druge komercijalne svrhe.

Vlasnik, odnosno držalac psa ne sme držati psa stalno vezanog na lancu ili na drugi sličan način vezanog, osim ako je vezan na produženu vodilicu.

10. Divlje i egzotične životinje kao kućni ljubimci

Član 58

Držanje i reprodukcija divljih i egzotičnih životinja kao kućnih ljubimaca može se obavljati samo na osnovu rešenja o odobrenju držanja i reprodukcije divljih i egzotičnih životinja kao kućnih ljubimaca, koje donosi ministar, na osnovu prethodno pribavljene saglasnosti ministra nadležnog za poslove životne sredine.

Životinjama iz stava 1. ovog člana moraju se obezbediti:

1) prostor koji zadovoljava njihove potrebe u pogledu kretanja i fizičke aktivnosti;

2) prostor koji u zavisnosti od vrste omogućava penjanje, kopanje, odmor i sakrivanje, odnosno kupanje i ronjenje;

3) kontakt sa životinjama iste vrste, ako je to svojstveno vrsti;

4) odgovarajući klimatski uslovi, u skladu sa potrebama vrste;

5) drugi uslovi koji odgovaraju vrsti, rasi, polu, starosti, fizičkim i biološkim osobinama, osobinama u ponašanju i zdravstvenom stanju životinja.

Rešenje iz stava 1. ovog člana donosi se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Rešenje iz stava 1. je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove životne sredine, propisuje bliže uslove za držanje životinja iz stava 2. ovog člana.

11. Prodavnice životinja i odgajivačnice

Član 59

Prodaja kućnih ljubimaca, može se obavljati u odgajivačnicama, a osim pasa i mačaka i u prodavnicama životinja, koje ispunjavaju uslove za dobrobit životinja u pogledu prostora za životinje, prostorija i opreme i koje su upisane u Registar objekata koji vodi Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo.

Vlasnik, odnosno držalac objekata iz stava 1. ovog člana, mora voditi evidenciju, koja naročito sadrži podatke o broju prodatih životinja, kretanju, ishrani i lečenju životinja.

Lica koja rade u objektima iz stava 1. ovog člana moraju brinuti o zaštiti života i dobrobiti životinja i za svaku prodatu životinju izdati pismeno uputstvo o načinu držanja te životinje.

Lica iz stava 3. ovog člana moraju biti obučena za dobrobit životinja.

Ministar propisuje bliže uslove koje moraju da ispunjavaju prodavnice životinja i odgajivačnice, bližu sadržinu i način vođenja evidencije iz stava 2. ovog člana, kao i program obuke o dobrobiti životinja iz stava 4. ovog člana.

12. Objekti za higijenu i ulepšavanje životinja

Član 60

Lica koja rade u objektima za higijenu i ulepšavanje životinja u svom radu i postupcima sa životinjama dužna su da se pridržavaju principa zaštite dobrobiti životinja u skladu sa ovim zakonom.

13. Pansioni za kućne ljubimce i prihvatilišta za napuštene životinje

Član 61

Pansion za kućne ljubimce (u daljem tekstu: pension) i prihvatilište za napuštene životinje (u daljem tekstu: prihvatilište) moraju ispunjavati uslove za zaštitu dobrobiti životinja u pogledu prostora za životinje, prostorija i opreme, u skladu sa ovim zakonom i moraju biti upisani u Registar objekata koji vodi Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo.

Lica koja rade sa životinjama u pensionu, odnosno prihvatilištu, moraju biti obučena za dobrobit životinja.

Ministar propisuje bliže uslove za zaštitu dobrobiti životinja koje moraju da ispunjavaju pensioni i prihvatilišta, način postupanja sa životinjama u objektima iz stava 1. ovog člana i program obuke o dobrobiti životinja iz stava 2. ovog člana.

Član 62

Vlasnik pensiona, odnosno prihvatilišta, dužan je da pre upisa u Registar objekata Ministarstvu dostavi dokaz da je obezbedio:

- 1) finansijska sredstva za nesmetani rad;
- 2) sprovođenje zdravstvene zaštite životinja;
- 3) odgovarajući prostor za smeštaj životinja na način koji će obezbediti dobrobit životinja i neće narušiti javni red i mir;
- 4) lica koja su obučena za postupanje sa životinjama.

Član 63

Vlasnik pansiona, odnosno prihvatilišta, odgovoran je za život, zdravlje i dobrobit životinja u pansionu, odnosno prihvatilištu.

Vlasnik pansiona, odnosno prihvatilišta, dužan je da se o kućnim ljubimcima u pansionu, odnosno prihvatilištu brine sa pažnjom dobrog domaćina.

Vlasnik pansiona, odnosno prihvatilišta, dužan je da vodi evidenciju o životinjama i da tu evidenciju čuva tri godine.

Ministar propisuje sadržinu i način vođenja evidencije iz stava 3. ovog člana.

Član 64

O smeštaju i brizi o životinjama u pansionu zaključuje se ugovor između vlasnika pansiona i vlasnika, odnosno držaoca kućnog ljubimca (u daljem tekstu: ugovor o korišćenju pansiona).

Prilikom zaključivanja ugovora o korišćenju pansiona vlasnik, odnosno držalac kućnog ljubimca, dužan je da vlasniku pansiona stavi na uvid potvrdu o zdravstvenom stanju i vakcinaciji kućnih ljubimaca.

Ako vlasnik, odnosno držalac kućnog ljubimca, ne preuzme kućnog ljubimca iz pansiona u roku od 15 dana od dana isteka ugovorenog roka, odnosno ako ne produži ugovor o korišćenju pansiona, kućni ljubimac postaje vlasništvo pansiona, osim ako vlasnik, odnosno držalac kućnog ljubimca opravda razloge zbog kojih tu životinju nije preuzeo u propisanom roku.

Član 65

Vlasnik prihvatilišta je dužan da:

- 1) prima prijave o napuštenim životinjama i da obezbedi zbrinjavanje svake napuštene životinje, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) obezbedi sprovođenje mera preventivne zdravstvene zaštite životinja i potrebnu pomoć životinjama od strane veterinara;
- 3) brine o pronalaženju vlasnika, odnosno držaoca životinja;

4) vrati vlasniku, odnosno držaocu, na njegov zahtev, životinju u roku od 15 dana od dana smeštaja u prihvatilište;

5) pripremi plan zbrinjavanja životinja u slučaju zatvaranja prihvatilišta ili elementarnih nepogoda.

Životinja koja je smeštena u prihvatilište može se pokloniti ako je vlasnik, odnosno držalac ne preuzme u roku iz stava 1. tačka 4) ovog člana.

Član 66

Organ jedinice lokalne samouprave dužan je da obezbedi prihvatilište ako na svojoj teritoriji ima napuštenih životinja.

Organ jedinice lokalne samouprave dužan je da obezbedi prikupljanje, prevoz i zbrinjavanje napuštenih i izgubljenih životinja, kao i da im pruži pomoć, brigu i smeštaj u prihvatilište u skladu sa ovim zakonom.

Prilikom prikupljanja i prevoza napuštenih i izgubljenih životinja sa životinjom se mora postupati tako da se prouzrokuje najmanji stepen bola, patnje, straha i stresa za životinju.

Organ jedinice lokalne samouprave dužan je da napuštenim i izgubljenim životinjama koje su bolesne ili povređene obezbedi odgovarajuću veterinarsku pomoć, a da za neizlečivo bolesne ili povređene životinje obezbedi lišavanje života u skladu sa ovim zakonom.

Ministar propisuje način i sredstva za prikupljanje napuštenih i izgubljenih životinja, kao i način prevoza i zbrinjavanja napuštenih i izgubljenih životinja.

Član 67

U prihvatilište koje obezbeđuje organ jedinice lokalne samouprave smeštaju se:

- 1) napuštene i izgubljene životinje;
- 2) životinje čiji vlasnici, odnosno držaoci ne mogu više da se brinu o njima;
- 3) životinje koje Ministarstvo oduzme vlasnicima, odnosno držaocima;
- 4) životinje koje su u opasnosti.

Vlasnik prihvatilišta iz stava 1. ovog člana dužan je da sarađuje sa nadležnim veterinarskim službama i organizacijama za zaštitu životinja, kao i da redovno obaveštava javnost i druge vlasnike prihvatilišta o životinjama koje se nalaze u prihvatilištu.

Ako se životinji u roku od najmanje 30 dana od dana smeštanja u prihvatilište iz stava 1. ovog člana ne pronađe vlasnik, odnosno ako se ne zbrine na drugi način, sa životinjom se postupa u skladu sa programom kontrole i smanjenja populacije napuštenih pasa i mačaka iz člana 54. ovog zakona.

Član 68

Lice koje pronade napuštenu životinju dužno je da o tome bez odlaganja obavesti najbliže registrovano prihvatilište, radi zbrinjavanja životinje.

Član 69

Vlasnik, odnosno držalac koji izgubi životinju dužan je da taj gubitak bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana gubitka životinje, prijavi nadležnom organu jedinice lokalne samouprave i veterinarskoj službi.

Ako vlasnik, odnosno držalac ne prijavi gubitak iz stava 1. ovog člana smatra se da je napustio životinju.

Član 70

Troškove zbrinjavanja napuštenih životinja snosi vlasnik, odnosno držalac životinje, a ako je nepoznat troškove zbrinjavanja životinje snosi vlasnik prihvatilišta.

14. Zaštita dobrobiti životinja u zoološkom vrtu, prihvatilištu, odnosno odgajalištu za divlje životinje

Član 71

Vlasnik zoološkog vrta, odnosno mini zoološkog vrta, prihvatilišta, odnosno odgajališta za divlje životinje, dužan je da obezbedi naročito:

- 1) prostor i opremu za držanje i reprodukciju životinja u zatočeništvu koji odgovaraju potrebama svake životinjske vrste;
- 2) odgovarajuće prostorije za izolaciju životinja, odnosno karantin;
- 3) zaštitu životinja od posetilaca i posetilaca od životinja;
- 4) sprovođenje stalne zdravstvene zaštite;
- 5) hranu i vodu u skladu sa potrebama svake životinjske vrste;
- 6) vođenje evidencije o svakoj jedinki, kao i o svim prodatim, razmenjenim ili poklonjenim životinjama;
- 7) program održavanja zbirke sa listom vrsta i planovima zbrinjavanja eventualnog potomstva;
- 8) finansijska sredstva neophodna za trajni rad;
- 9) plan zbrinjavanja životinja u slučaju njegovog zatvaranja ili elementarnih nepogoda.

Ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana rešenjem utvrđuje ministar.

Rešenje iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine, propisuje bliže uslove iz stava 1. ovog člana, kao i elemente za određivanje mini zoološkog vrta.

Član 72

Lice koje je odgovorno za poslove zaštite dobrobiti životinja u zoološkom vrtu, prihvatilištu, odnosno odgajalištu za divlje životinje mora imati završene diplomske akademske studije - *master* u oblasti veterinarskih nauka (doktor veterinarske medicine) ili bioloških nauka (diplomirani biolog - *master*), odnosno završene osnovne sudije u trajanju od najmanje pet godina u oblasti veterinarskih nauka ili najmanje četiri godine u oblasti bioloških nauka.

Lica koja se brinu o životinjama moraju biti obučena za dobrobit životinja.

Ministar, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove životne sredine, propisuje program obuke o dobrobiti životinja iz stava 2. ovog člana.

Član 73

Promet divljih životinja koje su pod posebnim režimom zaštite u skladu sa domaćim i međunarodnim propisima može se vršiti jedino između zooloških vrtova, prihvatilišta i odgajališta za divlje životinje, uz saglasnost ministra i ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

IV UDRUŽENJA I ORGANIZACIJE U OBLASTI ZAŠTITE DOBROBITI ŽIVOTINJA

Član 74

Udruženja koja su registrovana u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija i osnivanje udruženja i čiji ciljevi su usmereni na zaštitu dobrobiti životinja, dužna su da rade na širenju svesti i informisanju javnosti o dobrobiti životinja, u skladu sa ovim zakonom, i da svojim delovanjem aktivno učestvuju u zaštiti dobrobiti životinja na način kojim se ne povređuje etika i prava drugih građana, a ako imaju prihvatilište dužna su da rade na zbrinjavanju napuštenih životinja uz prethodni oporavak i zdravstveno zbrinjavanje životinja.

Član 75

U slučaju da udruženja iz člana 74. ovog zakona obavljaju aktivnosti suprotno odredbama ovog zakona, Ministarstvo o tome obaveštava nadležni državni organ kod koga su registrovana.

V NADZOR

1. Inspekcijski nadzor

Član 76

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donetih na osnovu njega vrši Ministarstvo preko veterinarskih inspektora.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona obavlja se na osnovu analize rizika, slučajnim odabirom mesta kontrole i po saznanju o postupanju suprotno odredbama ovog zakona.

2. Službena legitimacija

Član 77

U obavljanju poslova inspekcijskog nadzora veterinarski inspektor mora imati službenu legitimaciju kojom dokazuje svojstvo veterinarskog inspektora.

3. Prava i dužnosti veterinarskog inspektora

Član 78

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem ovog zakona veterinarski inspektor ima pravo i dužnost da proverava:

- 1) način postupanja sa životinjama;
- 2) uslove držanja i uzgoja životinja;
- 3) objekte, prostor i prostorije u kojima se vrši držanje, uzgoj, reprodukcija, prodaja, klanje, sprovođenje oglada, obuka, smeštaj i zbrinjavanje životinja;
- 4) ispunjenost uslova u pogledu obučenosti za dobrobit životinja;
- 5) posedovanje potrebne dokumentacije, kao i vođenje evidencije u skladu sa ovim zakonom;
- 6) obavljanje prometa, prevoza, lišavanja života i klanja životinja, obuke životinja i javnog prikazivanja životinja;
- 7) sprovođenje oglada, genetskih modifikacija i manipulacija na životinjama, kao i sprovođenje intervencija na životinjama;
- 8) prevozna sredstva;
- 9) mesta za odmor životinja i kontrolne stanice;
- 10) korišćenje životinja radi proizvodnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona, kao i korišćenje životinja za rad;
- 11) primenu lekova ili drugih supstanci koje mogu da dovedu do promena u ponašanju, fizičkim i psihičkim sposobnostima životinja, a koji se ne primenjuju za lečenje životinja;
- 12) izvršavanje mera po ovom zakonu.

Na zahtev veterinarskog inspektora, ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove u granicama svojih ovlašćenja pruža pomoć pri sprovođenju inspekcijskog nadzora.

4. Mere koje nalaže veterinarski inspektor

Član 79

U vršenju poslova iz člana 78. ovog zakona veterinarski inspektor je dužan i ovlašćen da:

- 1) naredi otklanjanje nepravilnosti pri držanju, uzgoju, reprodukciji, klanju, lišavanju života, utovaru, pretovaru, istovaru, prevozu, obuci i korišćenju životinja;
- 2) privremeno ili trajno oduzme životinje radi zaštite života i dobrobiti, ako vlasnik postupava suprotno odredbama ovog zakona;
- 3) naredi otklanjanje nepravilnosti pri održavanju javnog prikazivanja životinja;
- 4) naredi otklanjanje nepravilnosti prilikom sprovođenja intervencija na životinjama;
- 5) naredi lišavanje životinja života o trošku njihovog vlasnika, odnosno držaoca u slučajevima kada su životinje neizlečivo bolesne, povređene ili telesno deformisane tako da njihov oporavak nije moguć;
- 6) naredi prekid sprovođenja oglada, odnosno zabrani sprovođenje oglada na životinjama, ako se sprovodi suprotno odredbama ovog zakona, odnosno ako nedostaci u vezi sa sprovođenjem oglada nisu otklonjeni u propisanom roku;
- 7) naredi prekid sprovođenja oglada ili zabrani sprovođenje oglada na životinjama ukoliko se sprovede bez rešenja o odobrenju sprovođenja oglada na životinjama;
- 8) privremeno ili trajno zabrani sprovođenje oglada na životinjama u slučaju da se ogledi na životinjama ne vrše u skladu sa ovim zakonom;
- 9) naredi otklanjanje nepravilnosti u radu pansiona i prihvatilišta u određenom roku, odnosno zabrani rad pansiona i prihvatilišta, ako nedostaci u vezi sa radom pansiona i prihvatilišta nisu otklonjeni u propisanom roku;
- 10) naredi otklanjanje nepravilnosti u radu zooloških vrtova, prihvatilišta i odgajališta za divlje životinje u određenom roku, odnosno zabrani njihov rad ako nedostaci u vezi sa radom zooloških vrtova, prihvatilišta i odgajališta za divlje životinje nisu otklonjeni u propisanom roku;
- 11) naredi otklanjanje nepravilnosti u radu prodavnica za životinje i odgajivačnica, odnosno zabrani njihov rad ako nedostaci u vezi sa radom prodavnica životinja i odgajivačnica nisu otklonjeni u propisanom roku;
- 12) naredi oduzimanje životinja čije držanje nije dozvoljeno;
- 13) zabrani korišćenje životinje za rad, ako se obavlja suprotno odredbama ovog zakona;

- 14) zabrani obavljanje obuke životinje, ako se obavlja suprotno odredbama ovog zakona;
- 15) zabrani javno prikazivanje životinja, ako se ono sprovodi suprotno odredbama ovog zakona;
- 16) zabrani borbe između životinja ili između životinja i ljudi, klađenje, kao i prisustvovanje borbama životinja;
- 17) zabrani sprovođenje intervencija na životinjama, ako se one sprovode suprotno odredbama ovog zakona;
- 18) zabrani lišavanje životinja života od strane nestručnog lica i na način koji nije u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 19) privremeno ili trajno zabrani držanje i reprodukciju životinja, ako vlasnik, odnosno držalac postupa suprotno odredbama ovog zakona;
- 20) zabrani utovar, pretovar, prevoz i istovar životinja, ako nisu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom;
- 21) privremeno zabrani klanje životinja, koje se obavlja suprotno odredbama ovog zakona;
- 22) zabrani genetske modifikacije i manipulacije na životinjama, ako se obavljaju bez odobrenja;
- 23) zabrani rad objekata za higijenu i ulepšavanje životinja, ako nisu otklonjene nepravilnosti u radu;
- 24) privremeno oduzima dokumentaciju i predmete koji u prekršajnom ili kaznenom postupku mogu poslužiti kao dokaz i za to izdaje potvrdu;
- 25) naredi oduzimanje životinja ukoliko se nije postupilo po rešenju inspektora, koji je zabranio ili naredio meru otklanjanja nedostataka.

U slučaju mere iz stava 1. tačka 2) ovog člana privremeno oduzeta životinja može biti vraćena vlasniku, odnosno držaocu ako su ispunjeni uslovi iz ovog zakona za njeno dalje držanje, odnosno može se zbrinuti na način propisan ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje veterinarstvo ili lišiti života o trošku vlasnika.

Mere iz stava 1. ovog člana veterinarski inspektor utvrđuje rešenjem.

Na rešenje veterinarskog inspektora može se izjaviti žalba ministru u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja, osim u slučaju mere lišavanja životinje života iz stava 1. tačka 5) ovog člana.

Rešenje ministra je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

5. Veterinarska stanica

Član 80

Veterinarska stanica i ovlašćeni veterinar koji obavljaju poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo (u daljem tekstu: Veterinarska stanica) mogu obavljati pojedine stručne poslove za potrebe veterinarske inspekcije iz ovog zakona, i to proveru:

- 1) načina postupanja sa životinjama;
- 2) uslova držanja i uzgoja životinja;
- 3) ispunjenosti uslova u pogledu dobrobiti životinja u objektima, prostoru i prostorijama u kojima se vrši držanje, uzgoj, reprodukcija, prodaja, obuka, smeštaj i zbrinjavanje životinja;
- 4) ispunjenosti uslova u pogledu obučenosti za dobrobit životinja, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) posedovanja potrebne dokumentacije, kao i vođenja evidencije u skladu sa ovim zakonom;
- 6) obavljanja prometa, prevoza, obuke životinja i javnog prikazivanja životinja;
- 7) sprovođenja intervencija na životinjama;
- 8) prevoznih sredstava;
- 9) mesta za odmor životinja i kontrolnih stanica;
- 10) korišćenja životinja radi proizvodnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona, kao i korišćenja životinja za rad;
- 11) primenu lekova ili bilo kojih drugih supstanci koje mogu da dovedu do promena u ponašanju, fizičkim i psihičkim sposobnostima životinja, a koji se ne primenjuju za lečenje životinja.

Veterinarska stanica ne može obavljati poslove iz stava 1. ovog člana u odnosu na sopstvene životinje i sopstvena prevozna sredstva.

Ispunjenost uslova za obavljanje poslova iz stava 1. ovog člana rešenjem utvrđuje ministar.

Rešenje iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Rešenje o ispunjenosti uslova iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Lice koje obavlja stručne poslove iz stava 1. ovog člana mora imati ovlašćenje koje izdaje Ministarstvo.

6. Obaveze lica nad kojima se obavlja inspekcijski nadzor

Član 81

Vlasnici, odnosno držaoci životinja, vlasnici objekata, prostora, prostorija, opreme i prevoznih sredstava koji podležu inspekcijskom nadzoru, dužni su da isti omoguće, pruže podatke i obaveštenja, kao i dokumentaciju za nesmetan rad veterinarskog inspektora.

Lica iz stava 1. ovog člana su dužna da u određenom roku, na zahtev veterinarskog inspektora, pripreme ili dostave podatke iz evidencije i dokumentaciju koja je potrebna za obavljanje poslova inspekcijskog nadzora.

VI KAZNENE ODREDBE

Član 82

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) prema životinji ne postupa sa pažnjom dobrog domaćina u skladu sa članom 6. stav 4. tačka 1) ovog zakona;
- 2) ne obezbedi blagovremeno veterinarsku pomoć životinji u skladu sa članom 6. stav 4. tačka 2) ovog zakona;
- 3) zlostavlja životinju (član 7. stav 1. tačka 1);
- 4) napusti, odnosno odbaci životinju čiji opstanak zavisi neposredno od čoveka (član 7. stav 1. tačka 2);
- 5) drži, odnosno reprodukuje životinju na način kojim joj se nanosi bol, patnja, strah i stres (član 7. stav 1. tačka 4);
- 6) prisiljava životinju na uzimanje hrane, ako to nije u zdravstvene ili naučnoistraživačke svrhe (član 7. stav 1. tačka 5);
- 7) koristi tehničke uređaje ili druga sredstva kojima se životinja kažnjava i kojima se utiče na njeno ponašanje, uključujući bodljikave ogrlice ili sredstva za obuku ili gonjenje upotrebom električne energije ili hemijskih materija, osim u obuci službenih pasa, suprotno članu 7. stav 1. tačka 6) ovog zakona;
- 8) hvata životinju zamkama kojima joj se nanosi bol ili povreda (član 7. stav 1. tačka 7);
- 9) povećava agresivnost životinje selekcijom ili mehaničkim metodama (član 7. stav 1. tačka 8);
- 10) vrši nahuškavanje životinje na ljude ili druge životinje, osim u postupku dresure službenih životinja (član 7. stav 1. tačka 9);
- 11) koristi žive životinje za ishranu drugih životinja, osim ako je to jedini način za ishranu tih životinja (član 7. stav 1. tačka 10);
- 12) koristi žive životinje kao mamce za lov ili obuku drugih životinja (član 7. stav 1. tačka 11);

- 13) organizuje trke životinja na način kojim se prevazilaze fizičke mogućnosti životinja i životinjama nanosi povreda, bol, patnja, strah i stres (član 7. stav 1. tačka 12);
- 14) reprodukuje životinju suprotno članu 7. stav 1. tačka 13) ovog zakona;
- 15) pusti u divljinu reprodukovanu, othranjenu i pripitomljenu divlju životinju ako nije prethodno pripremljena za preživljavanje u takvom životnom okruženju (član 7. stav 1. tačka 14);
- 16) dodeljuje životinje kao nagradu u igrama na sreću (član 7. stav 1. tačka 15);
- 17) koristi doping, stimulanse i druge supstance koje se koriste radi bržeg razvoja životinje i poboljšanja proizvodnih i fizičkih osobina (član 7. stav 1. tačka 16);
- 18) hrani ili napaja životinju supstancama koje načinom upotrebe ili sadržajem mogu da izazovu nepotrebnu patnju ili bol životinje (član 7. stav 1. tačka 17);
- 19) izlaže životinju direktnom uticaju nepovoljnih vremenskih prilika ili nedostatku kiseonika (član 7. stav 1. tačka 18);
- 20) propagira aktivnosti koje su ovim zakonom zabranjene, osim ako se time ukazuje na negativne posledice takvih aktivnosti (član 7. stav 1. tačka 20);
- 21) održava borbe između životinja ili između životinja i ljudi, odnosno organizuje kladenje ili se kladi u borbama između životinja (član 7. stav 1. tačka 22);
- 22) drži, reprodukuje, obučava ili vrši promet životinja, kao i ako stavlja na raspolaganje objekte, zemljište ili materijalna sredstva drugom licu radi borbe između životinja ili između životinja i ljudi (član 7. stav 1. tačka 23);
- 23) ubija i zlostavlja životinju radi proizvodnje filmova, reklama i drugih dela na filmskoj traci, video traci i drugim nosačima slike i tona ili ako stavlja u promet, iznajmljuje i javno prikazuje takav film, reklamu ili drugo delo (član 7. stav 1. tačka 24);
- 24) daje lekove, medicinska sredstva i druga slična sredstva koja nemaju za cilj dijagnostiku, preventivu, lečenje životinje i poboljšanje njenog zdravstvenog stanja, a koje mogu dovesti do promene u ponašanju, fizičkim i psihičkim sposobnostima životinje (član 7. stav 1. tačka 25);
- 25) poseduje, upotrebljava i prodaje lekove i supstance u cilju dopingovanja životinja (član 7. stav 1. tačka 26);
- 26) podstiče, podržava, pomaže i prikriva doping životinja (član 7. stav 1. tačka 27);
- 27) obavlja obuku životinja suprotno članu 7. stav 1. tačka 28) i članu 10. stav 2. ovog zakona;
- 28) upotrebljava otrove i druga hemijska sredstva koje izazivaju bol, patnju i smrt životinja, osim u cilju kontrole populacije glodara (član 7. stav 1. tačka 29);
- 29) prodaje ili poklanja kućne ljubimce licima mlađim od 18 godina bez dozvole roditelja ili staratelja (član 7. stav 1. tačka 30);

- 30) lovi izgubljene i napuštene kućne ljubimce (član 7. stav 1. tačka 31);
- 31) zanemaruje životinje lišavanjem osnovnih životnih potreba (član 7. stav 1. tačka 32);
- 32) zloupotrebljava lekove na životinjama (član 7. stav 1. tačka 33);
- 33) navikava životinje na aktivnosti koje su za nju neprirodne i samouništavajuće (član 7. stav 1. tačka 34);
- 34) drži, reprodukuje i koristi divlje životinje u cilju izlaganja u cirkusima i na takmičenjima i priredbama i izložbama suprotno članu 7. stav 1. tačka 35) ovog zakona;
- 35) drži, reprodukuje, uvozi, izvozi i lišava života životinje isključivo radi proizvodnje krzna i kože (član 7. stav 1. tačka 37);
- 36) organizuje cirkuse, izložbe, takmičenja i priredbe suprotno odredbama člana 8. st. 1, 2. i 4. ovog zakona;
- 37) promeni lokaciju javnog prikazivanja životinja suprotno članu 8. stav 5. ovog zakona;
- 38) ne poseduje rešenje o odobrenju korišćenja životinje radi proizvodnje filma, reklame i drugog dela na filmskoj traci, video traci i drugom nosaču slike i tona (član 9. stav 1);
- 39) obučava životinje, a nije upisan u Registar lica za obuku životinja iz člana 11. stav 1. ovog zakona;
- 40) koristi životinje za rad suprotno članu 12. ovog zakona;
- 41) obavlja intervencije na životinjama suprotno čl. 13. i 14. ovog zakona;
- 42) liši životinju života suprotno članu 15. ovog zakona;
- 43) liši životinju života na javnom mestu suprotno članu 16. ovog zakona;
- 44) liši životinju života bez prethodnog omamljivanja u slučaju koji nije predviđen ovim zakonom (član 17. stav 2);
- 45) liši životinju života suprotno članu 17. stav 3. ovog zakona;
- 46) drži, uzgaja i stavlja u promet životinju u objektima koji nisu upisani u Registar objekata (član 18. stav 2);
- 47) drži životinju, a nije obezbedio uslove iz čl. 20. i 21. ovog zakona;
- 48) prevozi životinju a nije upisan u Registar prevoznika životinja, odnosno prevozi životinju bez ovlašćenja za prevoz iz člana 22. ovog zakona;
- 49) prevozi životinju a ne poseduje plan prevoza životinje u skladu sa članom 24. stav 1. ovog zakona;

- 50) životinje u toku prevoza ne prati pratilac u skladu sa članom 24. stav 3. ovog zakona;
- 51) prilikom gonjenja, utovara, pretovara, istovara i u toku prevoza nanosi bol, patnju, povrede, odnosno lišava životinju osnovnih fizioloških potreba ili prouzrokuje smrt životinje (član 25. stav 1);
- 52) mesta na kojima vrši utovar, pretovar ili istovar životinje, kao i mesta za odmor i kontrolne stanice ne ispunjavaju uslove za zaštitu života i dobrobiti životinja (član 25. stav 4);
- 53) prevozi životinje suprotno članu 26. ovog zakona;
- 54) radi obuzdavanja životinja koristi sredstva koja prouzrokuju bol i patnju (član 28. stav 3);
- 55) vrši klanje životinja bez stručnog i na propisan način izvedenog omamljivanja (član 29. stav 1);
- 56) radi omamljivanja životinja koristi sredstva iz člana 29. stav 2. ovog zakona;
- 57) vrši klanje životinja bez prethodnog omamljivanja u slučaju koji nije propisan ovim zakonom (član 30. stav 1);
- 58) omamljivanje i klanje životinja ne obavlja obučeno lice u skladu sa članom 31. stav 1. ovog zakona;
- 59) sprovodi ogled na životinjama, a ne poseduje rešenje o odobrenju sprovođenja ogleda na životinjama (član 34);
- 60) ne odredi stručno lice za zaštitu dobrobiti životinja (član 35. stav 2);
- 61) sprovodi ogled na životinjama suprotno odredbama člana 36. ovog zakona;
- 62) sprovodi ogled na životinjama koje nisu u vlasništvu, odnosno posedu lica registrovanih za držanje, reprodukciju i promet oglednih životinja (član 37. stav 1);
- 63) sprovodi ogled na životinjama u nedozvoljene svrhe (član 38);
- 64) sprovodi ogled na životinjama suprotno odredbama čl. 39, 40, 41. i 42. ovog zakona;
- 65) ne vodi i ne čuva evidenciju o držanju, reprodukciji, prometu i sprovođenju ogleda na životinjama (član 43. st. 1. i 5);
- 66) sprovodi ogled na životinjama u obrazovne svrhe suprotno članu 44. ovog zakona;
- 67) vrši publikovanje naučnih radova, u slučaju da je ogled na životinjama sproveden suprotno odredbama ovog zakona (član 45);
- 68) sprovodi genetske modifikacije i manipulacije u ogledima na životinjama suprotno svrsi za koju je odobreno sprovođenje ogleda (član 46);

69) ne obezbedi kućnom ljubimcu uslove iz člana 53. ovog zakona;

70) se bavi reprodukcijom kućnih ljubimaca u komercijalne svrhe, a ne brine o zaštiti zdravlja, života i dobrobiti legla (član 56. stav 1);

71) drži, odnosno reprodukuje i koristi kućne ljubimce u nedozvoljene svrhe (član 57);

72) drži i reprodukuje divlje i egzotične životinje kao kućne ljubimce bez odobrenja (član 58. stav 1);

73) divljim i egzotičnim životinjama koje se drže i reprodukuju kao kućni ljubimci ne obezbedi uslove iz člana 58. stav 2. ovog zakona;

74) prodaje kućne ljubimce u objektima za prodaju kućnih ljubimaca ili odgajivačnicama koje nisu upisane u Registar objekata, kao i ako vrši promet pasa i mačaka u prodavnicama životinja (član 59. stav 1);

75) ne vodi evidenciju o broju prodatih životinja, kretanju, ishrani i lečenju životinja (član 59. stav 2);

76) ne izda pismeno uputstvo o načinu držanja za svaku prodatu životinju (član 59. stav 3);

77) ne ispunjava uslove za zaštitu dobrobiti životinja u pansionu i prihvatilištu (član 61. stav 1);

78) ne vodi i ne čuva evidencije iz člana 63. stav 3. ovog zakona;

79) ne obezbedi veterinarsku pomoć životinji (član 65. stav 1. tačka 2);

80) drži i uzgaja životinje u zoološkom vrtu, odnosno mini zoološkom vrtu, prihvatilištu, odnosno odgajalištu za divlje životinje, a ne ispunjava uslove (član 71);

81) zoološki vrt, prihvatilišta, odnosno odgajališta za divlje životinje ne ispunjavaju uslove propisane u članu 72. ovog zakona;

82) vrši promet divljih životinja koje su pod posebnim režimom zaštite suprotno članu 73. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 83

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu jedinice lokalne samouprave ako organ jedinice lokalne samouprave ne izradi ili ne sprovodi program kontrole i smanjenja populacije napuštenih pasa i mačaka u skladu sa članom 54. stav 1. ovog zakona, kao i ako ne obezbedi prihvatilište i prikupljanje, prevoz i zbrinjavanje napuštenih i izgubljenih životinja u skladu sa članom 66. ovog zakona.

Član 84

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako učini radnje iz člana 82. stav 1. tač. 1) do 58), tačka 65) - osim u delu koji se odnosi na vođenje evidencije o sprovođenju oglada na životinjama i tač. 69) do 82) ovog zakona.

Član 85

Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako učini radnje iz člana 82. stav 1. tač. 1) do 82), kao i ako:

1) životinji koju je povredio ne pruži prvu pomoć ili ne obezbedi pružanje pomoći od strane stručnog lica (član 6. stav 3);

2) prisustvuje borbama između životinja (član 7. stav 1. tačka 22).

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 86

Ministar će osnovati Etički savet u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 87

Pravna i fizička lica, odnosno preduzetnici, koji se bave držanjem, uzgojem, reprodukcijom, obukom, prometom, prevozom, sprovođenjem oglada na životinjama, klanjem, smeštajem i zbrinjavanjem životinja uskladiće svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Organi jedinica lokalne samouprave uskladiće rad prihvatilišta za napuštene životinje sa odredbama ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 88

Propisi koji se donose na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona doneće se u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 89

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", osim odredbe člana 7. stav 1. tačka 37) ovog zakona koja će se primenjivati počev od 1. januara 2019. godine.